

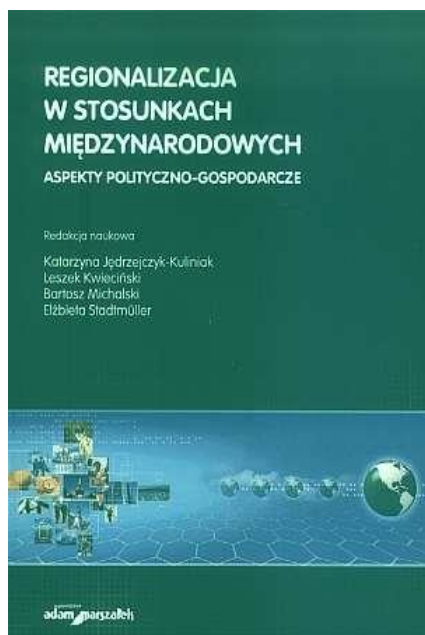

Globalizacja i regionalizacja w stosunkach międzynarodowych

Wykład 1 – Przestanki i fenomen globalizacji

Prof. dr hab. Stanisław Kowalczyk
Instytut Rynków i Konkurencji
KNOP SGH

Literatura (Sylabus)

K. Jędrzejczyk-Kuliniak

A. Zorska

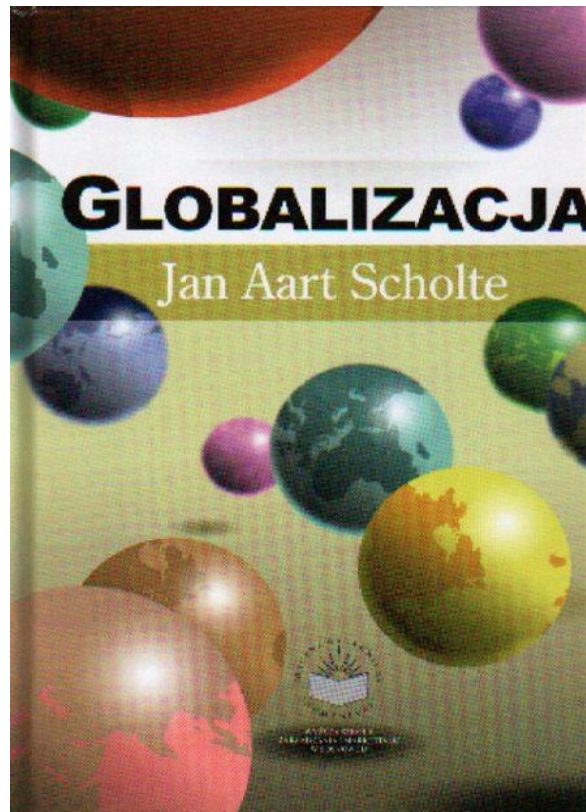

A. P. Balcerzak, E. Rogalska

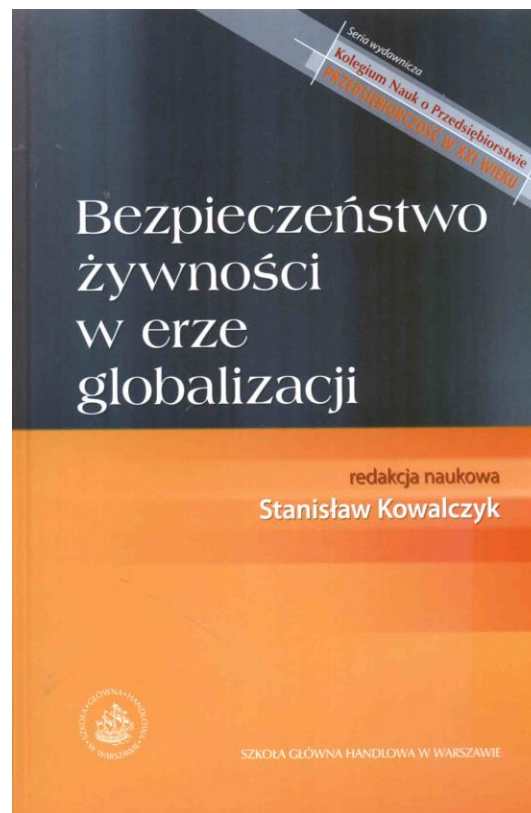
Literatura „klasyczna”

Literatura polecana

Literatura polecana

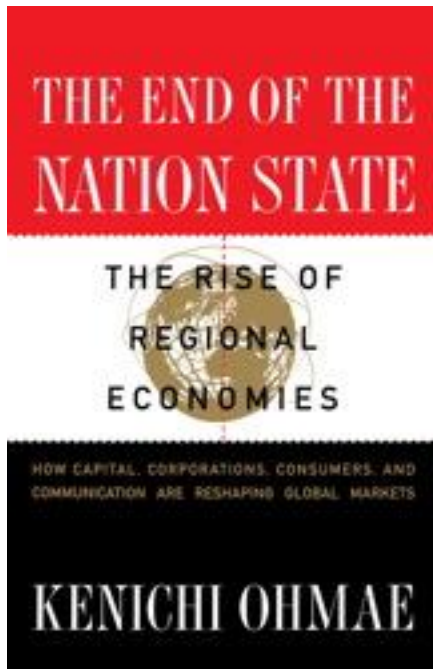

Globalizacja atramentu

Kenichi Ohmae, *The End of the Nation-State: the Rise of Regional Economies*. New York: Simon and Schuster Inc., 1995.

„Państwo narodowe staje się formą przestarzałą ponieważ nie jest już optymalną formą organizacji aktywności ekonomicznej”

*„...optymalne decyzje ekonomiczne podejmowane są na poziomie regionów ekonomicznych”**

Konsekwencja:

„Państwo utraciło kontrolę nad aktywnością ekonomiczną”

* Hong-Kong, Singapur, Kalifornia

Wzrost gospodarczy (K. Ohmae)

Państwo narodowe

Kapitał - narodowy
Przemysł - narodowy
Informacja - wewnętrzna
Ludzie – siła krajowa

Region ekonomiczny

Kapitał - Londyn
Przemysł - Malezja
Informacja - Tokio
Ludzie – Kalifornia

Uproszczenie czy prawda ?

Kolejny etap to internacjonalizacja aktywności korporacji (firm), oderwanie od regionów ekonomicznych i globalizacja wytwórczości i konsumpcji

Definiowanie globalizacji (1)

- proces rozwoju stale **integrującej** się gospodarki globalnej, szczególnie poprzez wolny handel, wolny przepływ kapitału oraz presję tanich zagranicznych rynków pracy

Merriam-Webster Dictionary (1951)

- proces **zwężania** (*compression*) **świata** oraz intensyfikacji (wzrostu) świadomości świata jako całości

R. Robertson, Globalization (1992)

- **intensyfikacja** ogólnoświatowych stosunków społecznych, które łączą dwa różne miejsca w taki sposób, że lokalne zdarzenie jest kształtowane przez wydarzenia zachodzące wiele mil od danego miejsca i odwrotnie

A. Giddens, The Consequences of Modernity (1990)

Definiowanie globalizacji (2)

- idea głębokich i wielopłaszczyznowych **powiązań i współzależności** gospodarek narodowych (krajowych) **na nowym poziomie** historycznym

H. Chołaj, Ekonomia polityczna globalizacji (2003)

- globalizacja przekazuje nieokreślony, kapryśny i autonomiczny charakter świata i jego spraw, **brak centrum**, brak pulpitu operatora, zespołu dyrektorów, biura zarządu. Globalizacja jest inną nazwą „nowego nieporządku świata” Jowitta.

Z. Bauman, Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika (2000)

- historyczny i spontaniczny **proces liberalizacji** i postępującej wraz z nią **integracji** dotychczas w odosobnieniu i w luźnym powiązaniu funkcjonujących rynków towarów, kapitału i – z opóźnieniem i na mniejszą skalę – siły roboczej oraz technologii i informacji w **jeden współzależny rynek światowy**

G.W.Kołodko, Wędrujący świat (2008)

Definiowanie globalizacji (3)

- proces **uwalniania rynku** od barier granicznych wraz ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami

W. Szymański, Globalizacja (2001)

- **zwiększone przemieszczanie się** finansów, środków produkcji, wyrobów, informacji oraz wiedzy na dużych przestrzeniach geograficznych

J.Mellor, The Impacts of Globalizations 2002

- proces w następstwie, którego rynek rozwija się i rozprzestrzenia w sieć obejmującą **cały świat**

J.Hite, Land Use Conflicts on the Urban Fringe 1998

Definiowanie globalizacji (4)

- **integrację państw oraz ludzi** na świecie, spowodowaną ogromną **redukcją kosztów transportu i telekomunikacji** oraz **zniesieniem sztucznych barier** w przepływach dóbr, usług, kapitału, wiedzy i (w mniejszym stopniu) ludzi z kraju do kraju

J.E. Stiglitz, Globalizacja (2006)

- proces rozprzestrzeniania się **transplanetarnych** – a w ostatnich czasach także bardziej specyficznych **supraterytorialnych** – powiązań między ludźmi

J.A. Scholte, Globalizacja (2006)

Definiowanie globalizacji (5)

Globalizacja zatem to:

- integracja gospodarki
- zwięźanie świata
- intensyfikacja stosunków społecznych
- liberalizacja
- nowe powiązania i współzależności
- brak centrum
- uwalnianie rynku
- zwiększone przepływy
- rozprzestrzenianie rynku
- integracja państw i ludzi

Definiowanie globalizacji (6)

globalizacja (rolnictwa) sprowadza się do jego korporatyzacji i dominacji koncernów transnarodowych (spożywczych)

V.Shiva, The Threat of the Globalization of Agriculture (1997)

Globalizacja: zjawisko nowe czy stare?

Globalizacja to nie (!):

- internacjonalizacja (umiędzynarodowienie wymiany),
- liberalizacja,
- uniwersalizacja (produktów, usług, doświadczeń)
- westernizacja (dominacja zachodniego/amerykańskiego stylu produkcji, pracy, życia).

W czym tkwi nowa jakość zjawiska określanego jako: globalizacja ?

Globalizacja wg J. A. Scholte (1)

- Kluczowe dla zrozumienia istoty globalizacji jest pojęcie „przestrzeni”
- Przestrzeni nie w znaczeniu geograficznym
- Przestrzeń transplanetarna (jedno wspólne miejsce)
- Stosunki między ludźmi w przestrzeni transplanetarnej:
 - transplanetarna równoczesność (w tym samym czasie w dowolnym miejscu na Ziemi) ,
 - transplanetarną natychmiastowością (zachodzą na całym świecie nie wymagając czasu)

Globalizacja wg J. A. Scholte (2)

- Procesy jakie zachodzą między ludźmi nie oznaczają już typowego skracania czasu i przestrzeni geograficznej
- Zachodzą poza przestrzenią terytorialną (przestrzeń ta pokonywana jest „w jednej chwili”)
- Powiązania w dobie globalizacji mają charakter supraterytorialny (nadterytorialny)

Globalizacja to:

**proces kształtowania się i rozwoju ogólnoświatowych
(transplanetarnych), a zwłaszcza nadterytorialnych (supraterytoryalnych)
powiązań i współzależności
pomiędzy
ludźmi, podmiotami gospodarczymi
oraz instytucjami społeczno-politycznymi.**

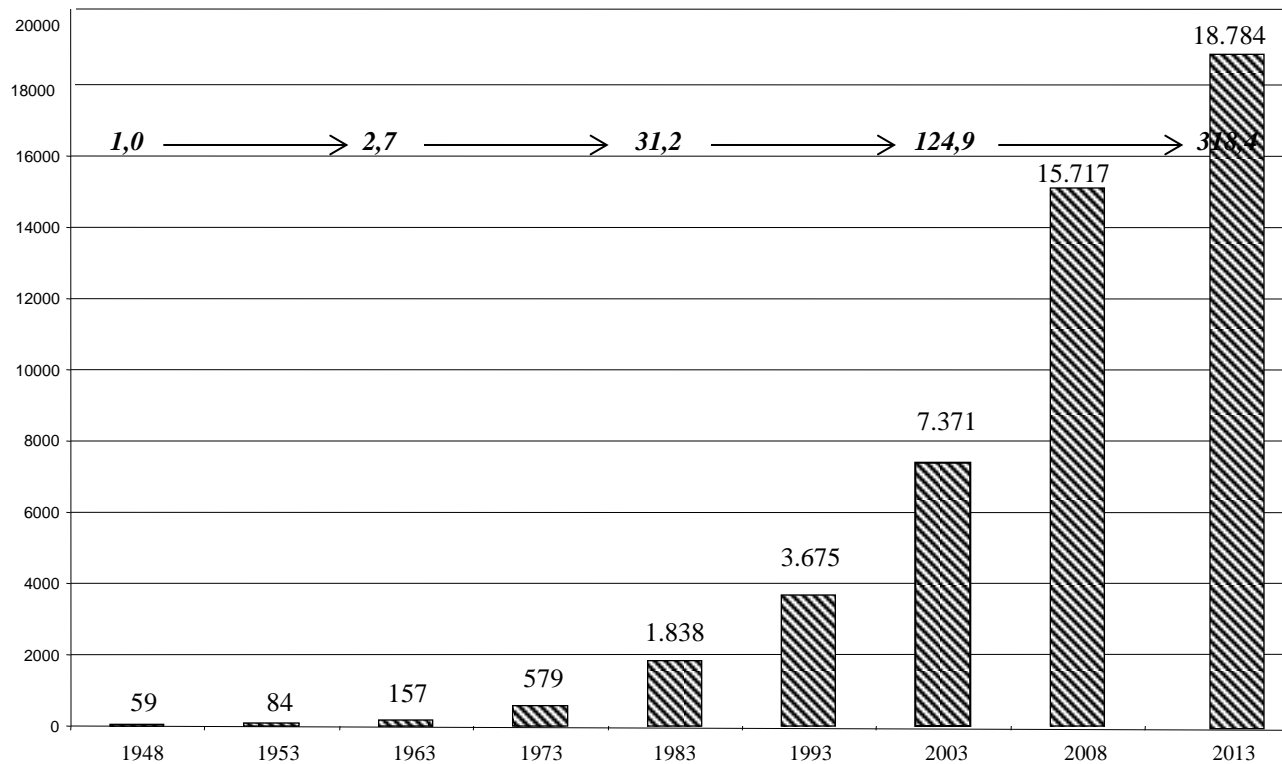

Główne przesłanki globalizacji

- liberalizacja wymiany handlowej (w skali ponadnarodowej)
- redukcja kosztów transportu i komunikacji

Liberalizacja wymiany handlowej (1)

Wartość światowego eksportu ogółem w latach 1948-2013 (w mld. \$)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WTO.

Liberalizacja wymiany handlowej (2)

- Podwojenie ogólnej wymiany handlowej:
w latach 1993-2003 (**10 lat**)
w latach 2003-2008 (**5 lat**)
- Wartość światowego eksportu ogółem (w mld USD):
1.838 (1983)
15.717 (2008)
- Wartość światowego eksportu rolnego (w mld USD):
414,7 (1990)
1 341,6 (2008)

Liberalizacja wymiany handlowej (3)

- Runda urugwajska GATT (1994, WTO)
- Redukcja ceł i dopłat eksportowych
- Produkty rolne:
 - 36% kraje rozwinięte
 - 24% kraje rozwijające się

Redukcja kosztów transportu i komunikacji (1)

- koszty transportu samolotowego w latach 1930-1990 spadły o 84%
- koszty rozmów telefonicznych w latach 1930-1990 spadły o 99%
- ceny komputerów w latach 1970-1990 obniżyły się o 95%

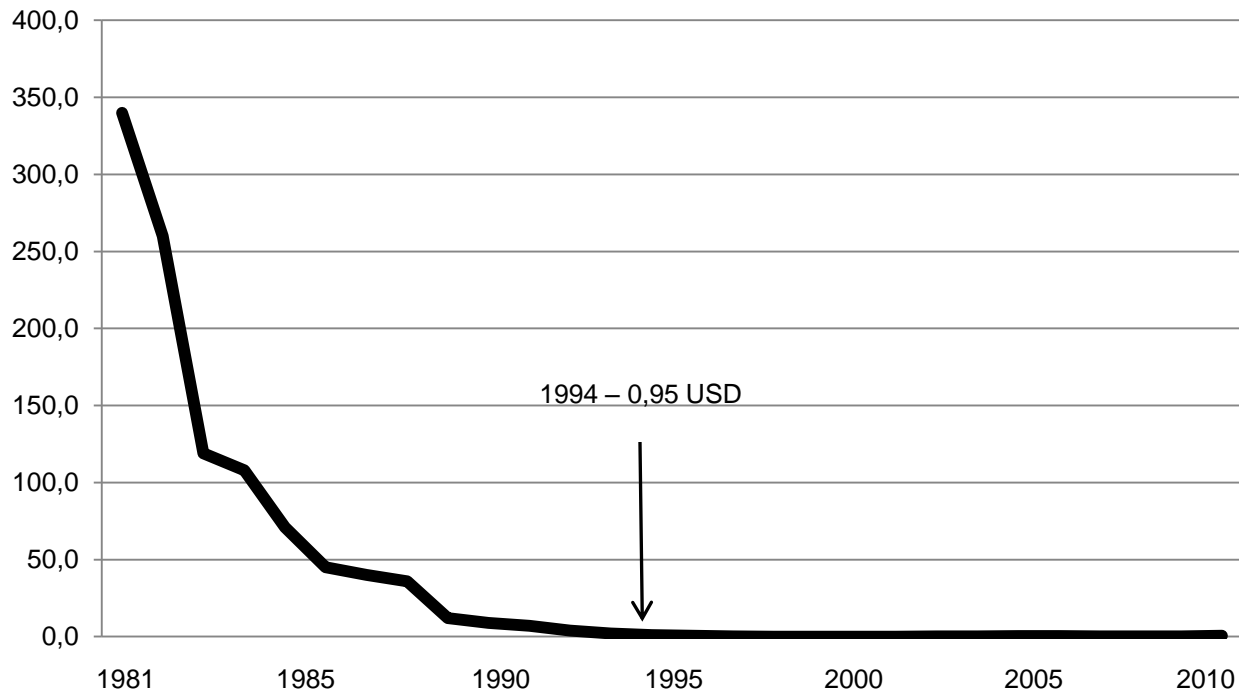
Źródło: Human Development Report, 1997.

- koszty transportu samolotowego w latach 1955-2004 spadły o 92% z 3,78 USD za tonokilometr do 0,30 USD

Źródło: D. Hummels, Transportation Costs and International Trade in the Second Era of Globalization, Journal of Economic Perspectives, Summer 2007

Redukcja kosztów transportu i komunikacji (2)

Cena 1 MB pamięci komputerowej w latach 1981-2010 (w USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie: www.ns1758.ca/winch/winchest.

Redukcja kosztów transportu i komunikacji (3)

Użytkownicy Internetu w latach 2000-2011

WORLD INTERNET USAGE AND POPULATION STATISTICS March 31, 2011						
World Regions	Population (2011 Est.)	Internet Users Dec. 31, 2000	Internet Users Latest Data	Penetration (% Population)	Growth 2000- 2011	Users % of Table
<u>Africa</u>	1,037,524,058	4,514,400	118,609,620	11.4 %	26x	5.7 %
<u>Asia</u>	3,879,740,877	114,304,000	922,329,554	23.8 %	8x	44.0 %
<u>Europe</u>	816,426,346	105,096,093	476,213,935	58.3 %	4,5x	22.7 %
<u>Middle East</u>	216,258,843	3,284,800	68,553,666	31.7 %	21x	3.3 %
<u>North America</u>	347,394,870	108,096,800	272,066,000	78.3 %	2,5x	13.0 %
<u>Latin America / Carib.</u>	597,283,165	18,068,919	215,939,400	36.2 %	12x	10.3 %
<u>Oceania / Australia</u>	35,426,995	7,620,480	21,293,830	60.1 %	2,8x	1.0 %
<u>WORLD TOTAL</u>	6,930,055,154	360,985,492	2,095,006,005	30.2 %	5,8x	100.0 %

Źródło: www.internetworldstats.com.

Redukcja kosztów transportu i komunikacji (3)

Użytkownicy Internetu w latach 2000-2011

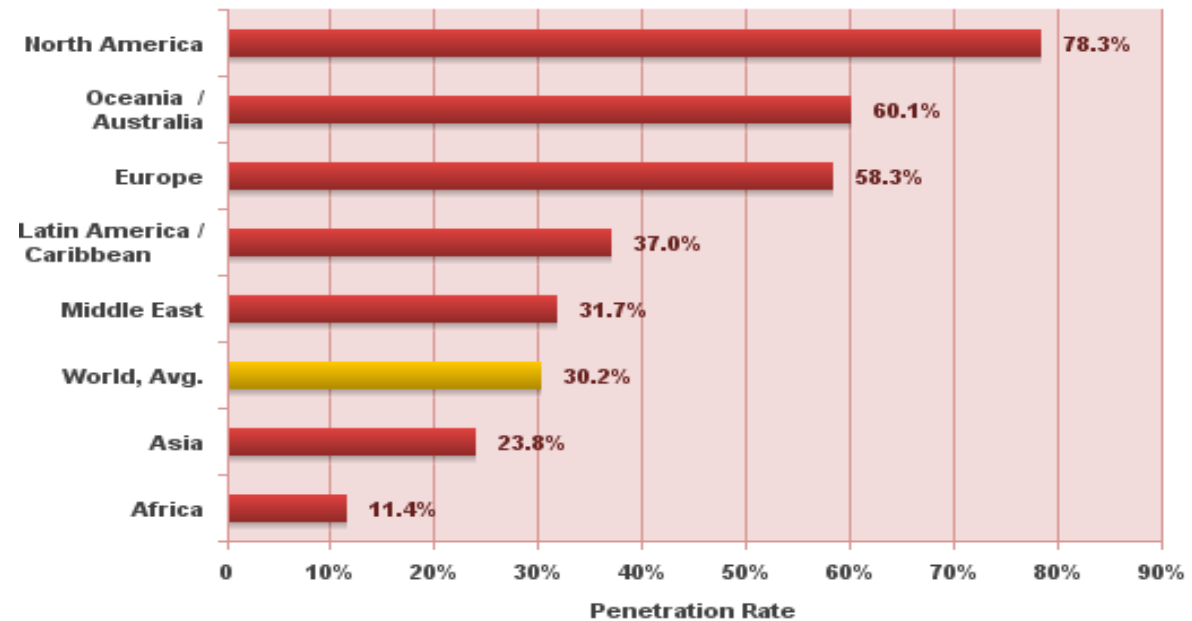
Przyrost użytkowników
W latach 2000-2011

2,5-4,5x

12x

26x

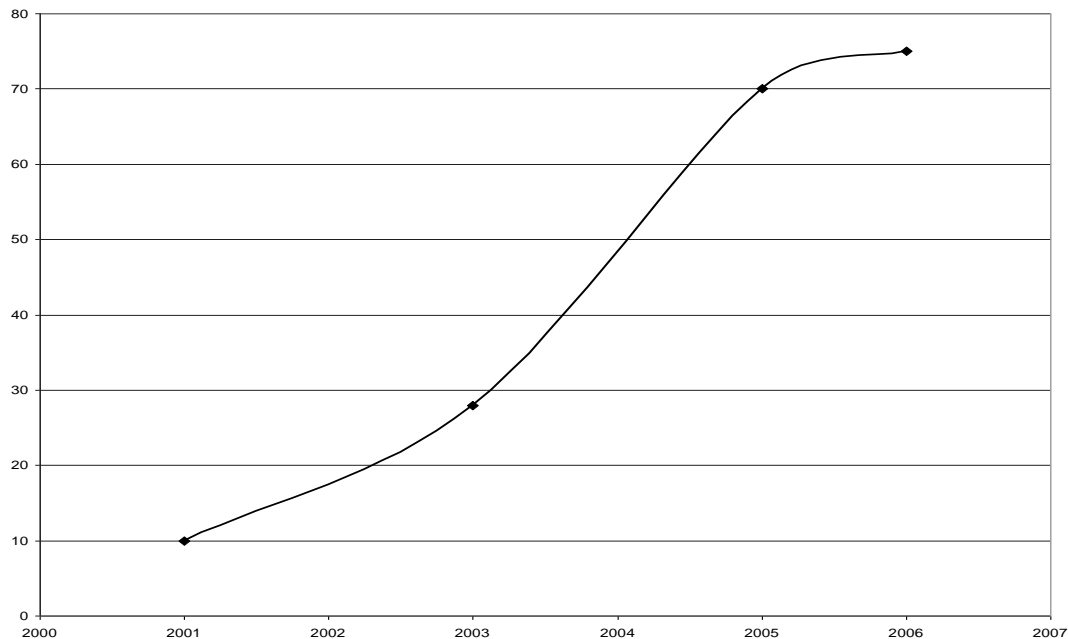
**World Internet Penetration Rates
by Geographic Regions - 2011**

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm
 Penetration Rates are based on a world population of 6,930,055,154
 and 2,095,006,005 estimated Internet users on March 31, 2011.
 Copyright © 2011, Miniwatts Marketing Group

Redukcja kosztów transportu i komunikacji (4)

Udział instytucji finansowych z operacjami offshoringu

Źródło: *World Trade Report 2008*

Źródło: <http://onphoto.net/?id=472242>

Dziękuję za uwagę